

J.F. WILLUMSEN i det offentlige rum

J.F. Willumsen i det offentlige rum

Redaktion:

Gerda Rump Christensen

Tekster:

Troels Andersen

Gerda Rump Christensen

Fotos:

Gerda Rump Christensen

Troels Andersen

Jakob Kofoed

Victor Petersens Willumsen-samling på Odden

Jannik Weylandt

Realdania By og Byg

Thea Flint Rydahl

J.F. Willumsens Museum i Frederikssund

Udgivet 2018 af foreningen

Fæstebonde under Herregården Odden,

Mygdal/Hjørring

Tryk: Vestergaards Bogtrykkeri A/S, Vadum

J.F. Willumsens værker: © Billedkunst.dk

ISBN 978-87-970651-0-5

J.F. WILLUMSEN i det offentlige rum

Redaktion Gerda Rump Christensen

Udgivet 2018 af foreningen
Fæstebonde under Herregården Odden
Mygdal/Hjørring

INTRODUKTION

Om Victor Petersen, Willumsen og Odden

Den 26. maj i år ville Victor Petersen (1918-2002) være fyldt 100 år.

Victor Petersen og hustruen Kirsten købte i 1988 Herregården Odden i Mygdal i Vendsyssel og åbnede året efter den gamle middelalderherregård til museum for deres store samling af J.F. Willumsens værker.

Samlingen på knap 1.100 værker var tidligere udstillet på Teknisk Skole i Ribe, som i 1969 åbnede som museum under overværelse af dronning Ingrid.

Samlingen overgik til en fond, som i dag driver museet på Herregården Odden. Victor Petersens Willumsen-samling rummer i dag omkring 1.450 værker af tegninger, grafik, malerier, skulpturer, keramik samt skitser og forarbejder til færdige arbejder.

Herregården er gennem de senere år blevet gennemgribende restaureret med støtte fra private fonde. Museets drift støttes af Hjørring Kommune, handlende og virksomheder i Vendsyssel og af Fæstebondeforeningen. Fæstebondeforeningens medlemmer støtter museet gennem deres medlemskontingent, ved frivilligt arbejde og gennem udgivelse af bladet "Odden Borg Avis", som er udkommet tre gange om året siden 1995.

I anledning af Victor Petersens 100-årsdag udgives denne bog om "J.F. Willumsen i det offentlige rum", en samlet beskrivelse af hans store værker, som igennem mange år har kunnet besøges og ses i det offentlige rum. De enkelte værker, statuer, buster, gravmæler og huse er placeret rundt omkring på pladser, kirkegårde og parker i Storkøbenhavn og et enkelt sted ude på landet i Frederikssund. De har alle en særlig historie. Gennem nogle år har Odden Borg Avis bragt artikler om de enkelte værker. I denne bog har vi samlet og udvidet artiklerne om Willumsen i det offentlige rum. Victor Petersens Willumsen-samling på Odden og J.F. Willumsens Museum i Frederikssund rummer adskillige forarbejder, skitser, gipsafstøbninger samt kopier af værkerne.

Willumsens værker i det offentlige rum kan deles op i fire kategorier

Statuer/buster af kendte personer:

- Viggo Hørup i Kongens Have
- C.E. Bloch i Rigshospitalets haveanlæg
- Nordal Brun ved Marmorkirken

Gravmæler:

- Willumsens gravmonument over sine forældre på Vestre Kirkegård
- Willumsens gravmæle over Christian, Niels og Harald Bohr på Assistens Kirkegård i København
- Gravmæle for Agnete Pontoppidan på Holmens Kirkegård

Arkitektur:

- Willumsens ateliervilla på Strandagervej 28 i Hellerup
- Den Frie Udstillingsbygning ved Østerport Station

Fantasifigurer:

- Pegasus over indgangen til Den Frie Udstillingsbygning
- Willumsens ravne ved museet i Frederikssund

Gerda Rump Christensen

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord af Peter Duetoft.....	7
Viggo Hørup i Kongens Have.....	8
C.E. Bloch i Rigshospitalets haveanlæg.....	10
Nordal Brun ved Marmorkirken.....	14
Gravmonument over forældrene på Vestre Kirkegård.....	20
Gravmæle over Christian, Niels og Harald Bohr på Assistens Kirkegård.....	26
Gravmæle over Agnete Pontoppidan på Holmens Kirkegård.....	30
Willumsens ateliervilla på Strandagervej 28 i Hellerup.....	32
Den Frie Udstillingsbygning ved Østerport Station.....	38
Pegasus over indgangen til Den Frie Udstillingsbygning.....	40
Willumsens ravne ved museet i Frederikssund.....	46
Besøgsrute, forslag.....	50

FORORD

Jeg er vokset op i Holbæk. Da jeg lige var kommet i skole, drog mine forældre og jeg til Frederikssund for at se det nyoprettede J. F. Willumsens Museum. Det var i 1957. Selvom jeg ikke var så gammel, gjorde de monumentale kunstværker stort indtryk på mig.

Mange år efter krydsede Willumsen atter min vej. Det skete, da Victor Petersen opsøgte mig på Christiansborg. Jeg var formand for finansudvalget, og Victor var på jagt efter penge. Det kom der noget godt ud af – han fik penge til Odden – og jeg fik mere viden om Willumsen og hans kunst.

Mødet med Willumsen samlingen og Herregården Odden blev en ”øjenåbner”, som man siger i dag. For her var jo pludselig forarbejderne til en lang række af de værker, vi ellers kan se. Vi kan på en måde kigge kunstneren i kortene. Det er jo det, der gør Odden samlingen så unik – og det, der gør den til ét af de kulturelle pejlemærker i Hjørring Kommune og Vendsyssel.

Denne bog handler om Willumsen i det offentlige rum. Markante kunstværker findes primært rundt i København. Statuer, buster, gravmæler og arkitektur. Mennesker farer forbi i deres travle hverdag – noterer sig måske, at der står et kunstværk, men kommer ikke nærmere på det. Det er synd for dem – og for kunstværket. For værkerne fortæller alle en historie: Om nogle personer – og om en proces. Derfor er denne bogs forklaringer og dens forslag til kunstnerisk rundtur efter Willumsen så god. Hvis vi benytter bogens anvisninger, vil der på en cykeltur rundt i København både være til krop og sjæl. Så kommer vi pludselig tæt på det, vi ellers blot bemærker i en brøkdal af et sekund.

Og når vi så har gjort det, bør vi vende næsen mod Vendsyssel, komme til Odden og se, hvordan tingene har udviklet sig, og hvilken inspiration Willumsen har fået. Så bliver det, der startede som en cykeltur, pludselig en rejse i tid, rum og ideer. Og den inspiration til hverdagen har vi alle brug for.

God fornøjelse.

Peter Duetoft

Medlem af byrådet i Hjørring

Viggo Hørup i Kongens Have

Viggo Hørup (1841-1902) er i dag mest husket som skribent, politisk debattør og stifter af dagbladet Politiken, sammen med Edvard Brandes. Hørup agiterede for et politisk systemskifte. Han var imod den dengang herskende nationalliberale politik og forsvarsbevægelse. Hørups kommentar var: "Hvad skal det nytte?"

Hørup blev valgt ind i Folketinget i 1876 og var med til at stifte folketingspartiet Venstre.

Viggo Hørup var i en kortere periode trafikminister i den første regering efter systemskiftet 1901. Som minister var han ansvarlig for de kongelige haver og fik gennemført en åbning af Kongeporten i Kongens Have (Rosenborg Slotshave) ved hjørnet af Kronprinsessegade og Gothersgade. I august 1901 gennemførtes åbningen, og siden har den almindelige borger haft adgang til Kongens Have. Den er siden blevet et yndet udflugts- og opholdssted især for københavnernes. Men også mange turister finder vej til den smukke og velholdte have.

Hørup døde kort tid efter i 1902. På initiativ af bl.a. Edvard Brandes blev der gennemført en konkurrence i 1906 om et monument. J.F. Willumsen vandt konkurrencen, og i 1908 blev monumentet sat op i Kongens Have ved Kongeporten.

Som ved alle andre opgaver arbejdede Willumsen intenst med den store skulptur, på det tidspunkt i sit atelier på Strandagervej i Hellerup. I Sommerstuen på Odden står et af forarbejderne, en bronzeskulptur på en sokkel.

Hørups monument blev under Danmarks besættelse udsat for en sprængning. Monumentet blev restaureret og genopsat i 1947. Det oprindelige bronzehoved befinder sig på J.F. Willumsens Museum i Frederikssund, hvor også Willumsens originale gipsfigur af Hørup er opstillet.

Willumsens
bronzeskulptur i
Sommerstuen
på Odden

Til højre:
Monumentet over
Viggo Hørup i
Kongens Have

Buste af C.E. Bloch på Rigshospitalet

Et af Willumsens monumenter, som kan ses i det offentlige rum, er busten af C.E. Bloch (1872-1952), som var professor og overlæge på Rigshospitalet.

Busten var i mange år opstillet på Rigshospitalets grund tæt ved opgang 51. På grund af omfattende om- og tilbygninger af Rigshospitalet er busten flyttet og står nu på græsset bag bygning 67, en ældre villa på Rigshospitalets område, Henrik Harpestrengsvej 5.

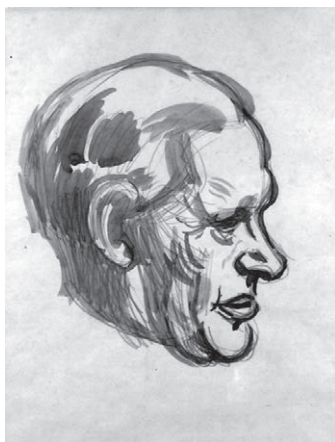
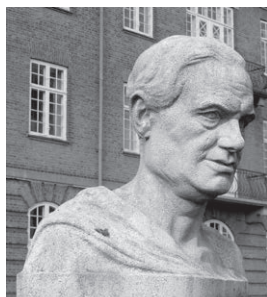
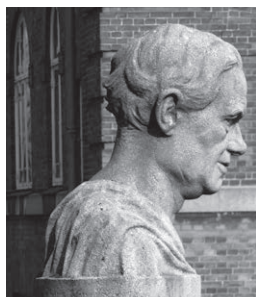
Samlingen på Odden er i besiddelse af nogle portrætskitser, som ikke tidligere har været identificerede. Det blev i 2012 opklaret, at skitserne forestiller Bloch, og sandsynligvis er forarbejder til busten og derfor kan dateres til 1921-1922.

C.E. Bloch, Carl Edvard Bloch, blev i 1902 dr. med. efter en afhandling om "Studier over Tarmbetændelse". I årene 1910-1943 var han overlæge ved Rigshospitalet i en nyoprettet afdeling for børnesygdomme. Bloch blev docent ved Universitetet i København og senere professor.

Ved Blochs initiativ blev faget pædiatri gjort til obligatorisk undervisningsfag på universitetet, hvor han i to perioder, 1931-1932 og 1936-1942, var valgt til rektor. Bloch ydede meget værdifulde forsknings-

Øverst:
Buste af Bloch i profil
Buste af Bloch
skråprofil
Skitse 205 x 130 mm
Skitse 118 x 191 mm

Nederst:
Skitse 371 x 232 mm
Skitse 308 x 230 mm
Skitse 625 x 470 mm

bidrag gennem grundlæggende arbejder over fordøjelsesorganernes patologi i den tidlige barnealder. I 1916 påviste han, at den såkaldte øjentørsot med henfald af hornhinden og blivende blindhed, skyldtes mangelfuld ernæring, særlig mangel på et stof, der findes i smørfedt og levertran. Stoffet viste sig at være identisk med det endnu ikke kendte A-vitamin. Blochs interesse for ernæringsproblemer videreførte han til sine studerende, og vægtige arbejder om B-, C- og D-vitaminernes kliniske betydning blev udført på hans afdeling.

Bloch var medlem af Universitetskommissionen af 1935 og medvirkede derved til ændringen af universitetets forfatning. Som rektor kom han til at forme traditionen under de nye styreformers, ikke mindst i de afgørende år under den tyske besættelse 1940-1945.

Bloch var medvirkende til at sikre universitetet de nye byggegrunde på Nørre Fæled for det naturvidenskabelige og medicinske fakultet.

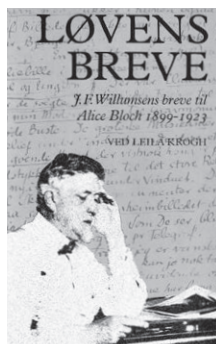
Blochs første hustru, Alice (1866-1939), var en meget nær ven af Willumsen. Alice Bloch arbejdede utrætteligt i mange år for at udbrede kendskabet til Willumsens kunst. I slutningen af den første verdenskrig skabte hun et næsten umætteligt marked, både i Danmark, Norge og Sverige.

Willumsen førte i sit lange liv en omfattende korrespondance dels med familien, dels med sine venner og kolleger. Særlig under hans lange rejser og ophold i udlandet. I korrespondancen med Alice Bloch, som strækker sig over et kvart århundrede, er der store mængder information om hans syn på omverdenen og hans egen rolle som kunstner.

I bogudgivelsen "LØVENS BREVE – J.F. Willumsens breve til Alice Bloch 1899-1923" (ved Leila Krogh, 1987) får man værdifulde oplysninger om Willumsens kunstneriske proces. Brevene lyser af glæde over den store købelyst, som Alice Bloch skabte for ham. Willumsen brugte at underskrive brevene med "Løve".

Rigshospitalet har i 2014 udgivet en fin lille bog om "KUNST PÅ RIGET", som viser et udpluk af kunstværker, man kan opleve på Rigshospitalets område, både indenfor og udenfor. Samlingen omfatter især danske kunstnere. (Bloch omtales s. 42-43).

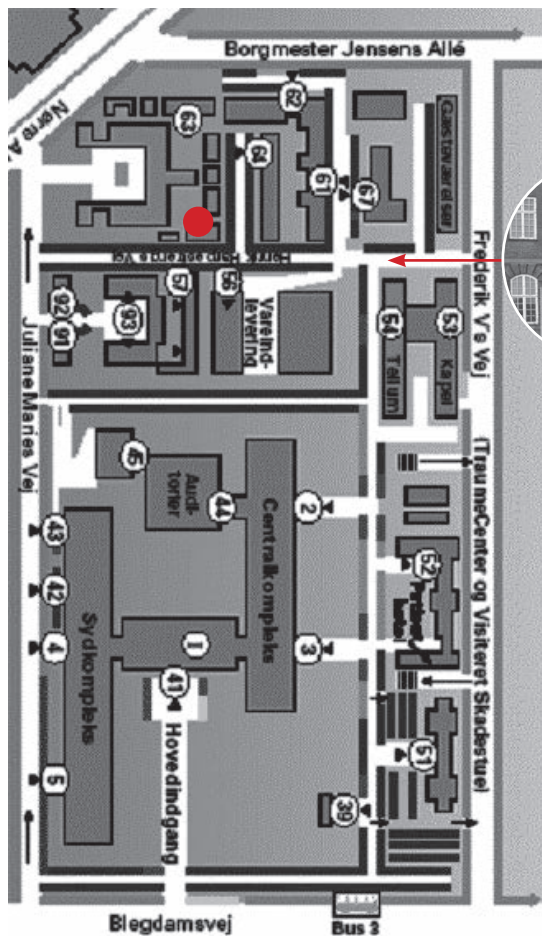
Bogforsider:
Løvens Breve og
Kunst på Riget

Rigshospitalet har også værker af den verdensberømte læge, videnskabsmand og nobelpristager, Niels R. Finsen (1860-1904), et maleri af P.S. Krøyer fra 1903 og en bronzeskulptur fra 1912, udført af Viggo Jarl. I "KUNST PÅ RIGET", s. 43, omtales Willumsens buste af C.E. Bloch. Blochs første kone, Alice Bloch, bestilte i 1920 en buste af sin mand hos Willumsen. I 1921 udfærdigede han en model i gips, og i 1922 påbegyndte han at udhugge busten i hvid marmor. Marmorbusten blev aldrig færdig.

Ved professor Blochs 75-års fødselsdag (1947) forærede medarbejdere og kolleger ham busten, som nu var blevet udhugget i kalksten af billedhuggeren Siegfried Wagner, og som nu kan ses på Rigshospitalets område, Henrik Harpestrangsvej 5.

J.F. Willumsens Museum i Frederikssund har forarbejdet til busten fra 1921 i gips og den ufærdige buste i marmor, dateret 1922-23. Busten, hugget af Siegfried Wagner i 1948, er omtalt i "LØVENS BREVE" (s. 226).

Oversigtskort over Rigshospitalets grund

Til højre:
Busten af Bloch, som har stået på Rigshospitalets grund siden 1948

Om Nordal Brun – Willumsens alderdomsværk

Sidst i 1941 fik Willumsen i Nice gennem billedhuggeren Viggo Jarl bestilling på et monument for den norske biskop Nordal Brun. Det var en velkommen bestilling, der kunne aflede Willumsens opmærksomhed fra den vanskelige situation, som han befandt sig i, med mangel på alt på grænsen til sult og uvished om krigens udfald.

Statuen skulle opstilles ved Frederikskirken (Marmorkirken) i København. Rundt om kirken står en række statuer af fremtrædende danske kirkefædre og gejstlige gennem tiderne. Viggo Jarl havde selv siden 1910 udført hele fem af statuerne, men inddrog nu andre i opgaven. Samtidig med bestillingen til Willumsen blev Johannes Bjerg bedt om at skabe et monument for biskop Mynster.

Nordal Brun var født i 1745 og døde i 1816. Han kom til Danmark i 1767 og fik en teologisk embedseksamen i Sorø. I 1771 var han for anden gang i København, hvor han blev optaget i det såkaldte ”Norske Selskab”, hvis mest berømte skikkelse var Johan Herman Wessel. Brun skrev en tragedie i fransk stil, ”Zarine”, som Wessel parodierte i ”Kærlighed uden strømper”. Under opholdet i København skrev Brun en oprørs nationalsang: ”For Norge, Kæmpers Fødeland”. Han var imod både Struenseses tyskprægede regimente og det danske herredømme over Norge. Det sidste kunne man tillige spore i hans sørgespil ”Einer Tambeskielver”, der på grund af stykkets udfald mod Danmark ikke kunne opføres.

I 1772 vendte Brun hjem og blev to år senere præst i Bergen. Her steg han langsomt i de kirkelige grader og udnævntes omsider, i 1804, til biskop. Bruns stærke patriotiske følelser kom til fornyet udtryk, da Norge i 1814 en kort tid så ud til at kunne blive en selvstændig nation, men hans drøm gik ikke i opfyldelse.

Først efter krigen kunne Willumsen komme til at realisere monumentet i fuld størrelse. Det skete i København i sommeren 1947, hvor hans gamle samling og egne værker var udstillet, og polemikken om det foreslåede museum rasede. Han lånte billedhuggeren Einar Utzon-Franks atelier på Kunstakademiet og byggede her den næsten 3,50 meter høje skulptur op direkte i gips. Inderst er der et skelet af hønsenet. Det blev dernæst beklædt med hessian, dyppet i gips. Oven på igen blev de svære foldekast så modelleret. Som afslutning ridsede Willumsen mange tynde streger i overfladen på præstekjolen, velsagtens for at fremkalde virkningen af kjolens klæde. Hovedet blev modelleret i ler og støbt i en gipsform.

Ved bronzestøbningen, der foregik hos bronzestøber Rasmussen i København, blev gipsmodellen savet i stykker. Den kom til at bestå af i alt atten store og små dele, de større skåret til med indvendige false, så bronzestykkerne efter støbningen kunne føjes sammen. I gipsmodellens indre fandtes et eksemplar af Berlingske Tidende fra 9. december 1948.

Willumsens originale
skulpturdele

Det stammer sikkert fra arbejdet med bronzeeksemplaret. Skulpturen blev opstillet foran Marmorkirken i 1949.

Da bronzestøber Rasmussens værksted i 1950'erne ophørte, blev originalmodellerne af Nordal Brun bragt til Søkvæsthusets kælder. Her henlå skulpturdelen indtil sidst i 1980'erne.

Da museet i Frederikssund ikke ønskede at modtage skulpturdelen, blev de tilbudt Victor Petersen, der straks slog til. Men han måtte konstatere, at der på Odden næppe var plads til at samle den, og at det i det hele taget var usikkert, om de mange dele atter kunne føjes sammen.

20 år senere genopstod gipsskulpturen på Odden, med støtte fra Fæstebondeforeningen. Konservator Jørgen Bau, der i 1990'erne varetog restaureringen af afstøbningssamlingen på Statens Museum for Kunst, stod for genopførelsen. De tunge, uhandelige dele af modellen, hvoraf de to største vejer omkring 80 kg hver, blev af erfarne flyttefolk fra Th. Pedersen i Hjørring bakset op fra kælderen til første sal og placeret i rummet med skitser og forarbejder til Willumsens andet monumentale alderdomsværk, den store Kristusstatue (1947-1951).

Ved hjælp af en talje blev den øverste del af kroppen hævet op og anbragt på underkroppen, der hviler på to store støvler. Hovedet, arme og dele af præstekjolen blev monteret fra et stillads. Helt manglede imidlertid den højre skulder, men med udgangspunkt i fotografier af bronzeeksemplaret og den tydelige markering af overarmens kontur i gipsen lod den sig rekonstruere.

Nordal Brun holder i den ene hånd en alterkalk, i den anden et ark, hvorpå Willumsen har valgt at sætte begyndelseslinien fra en af Bruns salmer i den danske salmebog: "Aand over Aander, kom ned fra det høje." Mon ikke både Brun og Willumsen har tænkt på og påkaldt den kunstneriske inspiration? Nordal Bruns markant modellerede ansigt kan ikke direkte ses, hverken på Odden eller ved kirken, hvor statuen står på en høj sokkel. Hovedet er nemlig kastet bagover, blikket vendt mod himlen. Willumsen tog udgangspunkt i et stik, der viser Brun i profil som ældre, og hvori man genfinder parykkens mønster af krøller. Men han skabte Bruns træk om, gjorde ham betydeligt yngre, og skabte derved sin egen fortolkning af denne store norske personlighed.

På Odden kunne man, da samlingen genåbnede i april 2009, opleve skulpturen på nært hold. Så tæt på som Willumsen var, da han skabte den.

Jørgen Roos lavede i slutningen af 1940'erne en portræt- og dokumentarfilm om Willumsen. Roos skildrer Willumsens liv og arbejdet med hans store hovedværker. Filmen fortæller også om de stridigheder, som Willumsens kunst vakte på den tid. Filmen fortæller om Willumsens mange rejser og påvirkningen herfra. Den fortæller om livet i Sydfrankrig og om et af hans sidste store arbejder "Den katolske Kristus", der optog ham de sidste leveår.

I et klip fra nogle optagelser, som Politiken lod lave af berømte danskere, ses den 84-årige Willumsen, som balancerer på et bræt lagt ud mellem to stiger, mens han arbejder på den ca. 3,50 meter høje statue af Nordal Brun.

Museet på Odden har købt Jørgen Roos' Willumsenfilm og Politikens optagelser, som kan fremvises for de besøgende.

Siden 1949 har man kunnet opleve bronzemonumentet af Nordal Brun på Marmorkirken, sammen med bronzemonumenterne af de mange danske kirkefædre.

Bronzemonumentet og Marmorkirkens ydre har været afskærmet i flere år på grund af Metrobyggeriet Cityringen, som efter planerne åbner i 2019. Dermed skulle bronzeskulpturerne igen kunne ses.

Til højre:
Willumsens bronzemonument af Nordal Brun på Marmorkirkens sydside, set fra Store Kongensgade i 2009

I Politikens optagelser ses tegneren Carl Jensen og Willumsen under arbejdet med skulpturen af Nordal Brun i sommeren 1947

Gipsskulpturen af Nordal Brun under de sidste restaureringsarbejder på Odden med samlingen af de enkelte skulpturdele. Højre arm med kalken mangler endnu

Willumsens originale
skulpturdele i gips
er samlet til den
næsten 3,50 m høje
statue, som kan ses på
Oddens 1. sal

Gravmonumentet på Vestre Kirkegård

Vi besøger gravmonumentet på Vestre Kirkegård, som Willumsen skabte over sine forældre Hans og Ane Willumsen. I dag er det lidt svært at finde graven med det smukke mindesmærke. Graven er omgivet af stedsegrønne buske og et højt bøgetræ, som danner et fint og roligt rum om det meget udtryksfulde og specielle sted.

Vestre Kirkegård er en af Danmarks største. Den ligger tæt på Zoologisk Have, Søndermarken og Carlsberg Bryggeri i København. Måske er den ikke så besøgt af mange turister. Men kirkegården rummer mange kendte danskeres gravsteder og mange gravminder, som er skabt af betydelige danske kunstnere.

Mange politikere og kunstnere er begravet på kirkegården. Kort kan opridses gravsteder for Louis Pio, Nathalie Zahle, H.N. Andersen, Sven Gyldmark, Johannes Meyer, Grethe Kolbe, Vilhelm Hammershøi, Carl Nielsen, Hans Hedtoft, Thorvald Stauning, Jens Otto Kragh, Herman Bang. Kort kan også opridses gravminder skabt af kendte danske kunstnere, så som Niels Skovgaard, Martin Nyrop, Vilhelm Bissen, Thorvald Bindesbøll, Siegfried Wagner, Niels Larsen Stevns, Anne Marie Carl Nielsen og mange, mange flere.

Hans og Ane Willumsens gravsted ligger på kirkegårdens sydvestlige område, lige i spidsen mellem den vestlige nord/sydgående vej og den sydvestlige diagonalsti, Afd. 8, række 28, nr. 48. Man kan køre helt derind i bil gennem hovedindgangen fra Vestre Kirkegårds Allé. Men, man kan også tage S-toget, f.eks. til Valby, Enghave, Sjælør eller Sydhavn Station, som ligger ved hvert sit af kirkegårdens fire hjørner.

Efter moderens død i sommeren 1899 begyndte Willumsen at arbejde på gravmonumentet over begge sine forældre, Ane og Hans Willumsen. Monumentet blev opsat på Vestre Kirkegård allerede i 1901, selv om Hans Willumsen først døde i 1910.

Willumsen skabte en næsten tre meter høj skulptur, øverst med buster af forældrene og ham selv som en lille dreng mellem dem. Forældrene blev modelleret efter fotografier og skitser. Fotografierne til portrættet af moderen kan være fra familiealbummet, mens Willumsen selv tog fotografier af faderen, som stadig var i live. Barnet, den lille nøgne dreng mellem dem, blev modelleret efter Willumsens rengøringskones søn, som var så ”smukt skabt”. Barnet på gravmonumentet omtalte Willumsen som en ”Erindringsgenius”.

Gravmonumentet blev bygget op i ler i Willumsens lejlighed i Børsgade, hvorefter det blev støbt i gips i 10 enkeltdele. Derefter blev det brændt på porcelænsfabrikken Bing & Grøndahl, hvor Willumsen dengang var kunstnerisk leder. I årene før gravmonumentets udførelse havde Willumsen været arkitekt for sin egen ateliervilla i Hellerup og for den Den Frie Udstillingsbygning.

Gravmonumentet er arkitektonisk bygget op som et fleretagers bygningsværk, inspireret af ægyptiske pyramider og gravskikke. Barnet mellem de to forældre symboliserer kærligheden til forældrene og de stærke familiebånd. Willumsen kendte denne symbolik fra sine besøg på Louvre, hvor han i samlingen havde set gravstatuetter, fundet i ægyptiske gravkapellers kultkamre.

Gipsmodellen blev udstillet på Den Frie Udstilling ved åbningen den 24. marts 1900. Willumsen var meget tilfreds med sit monument, som med sine 3 meter i højden ”præsiderer midt paa Længdevæggen i den store Sal og ser ret storslaaet ud”.

Willumsen fotograferede gipsmodellen på udstillingen for at sende et aftryk til sin kommende kone Edith Wessel i Amerika. Han planlagde en rejse derover og forestillede sig, at han kunne skabe sig en indkomst ved gravmæler til amerikanske kirkegårde.

Fotografiet viser Willumsen ved siden af den store gipsmodel på udstillingen i 1900, gengivet fra Leila Krogh: ”Fiktion og virkelighed. J.F. Willumsens fotografier”. Frederikssund 1995, hvorfra også mange faktiske oplysninger er hentet.

Gipsmodellen findes i dag på J.F. Willumsens Museum i Frederikssund.

Vestre Kirkegård blev indviet i 1870 og er med sine 537.000 m² Skandinaviens største. Her findes Danmarks eneste massegrav for de mange tusinde tyske flygtninge, som døde i Danmark, samt grave for de mange tyske soldater, som hårdt sårede eller døende kom til Danmark fra Østfronten.

Vestre Kirkegårds Hovedindgang er Vestre Kirkegårds Allé 15, men man kan gå eller køre ind fra flere sider.

Willumsens gravminde over sine forældre Hans og Ane Willumsen, findes i Afd. 8, række 28, nr. 48

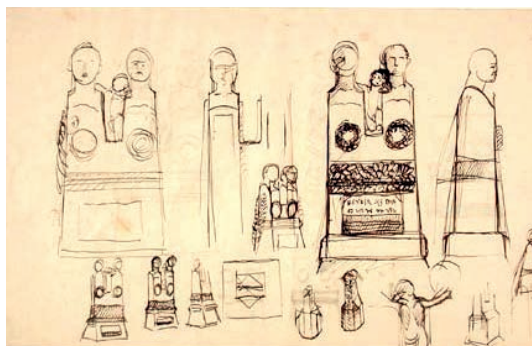
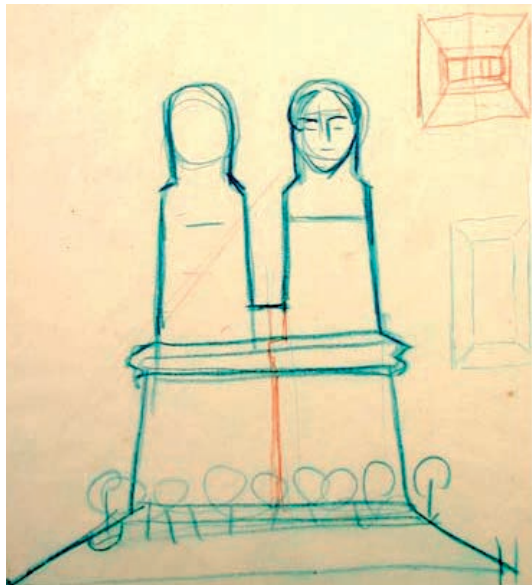

Victor Petersens Willumsen-samling på Odden har flere skitser med udkast til gravmonumentet over Hans og Ane Willumsen.

Skitsen øverst er i blå farvekridt og måler 22,5 x 19 cm.

Skitserne nedenfor er for- og bagside af samme tegning og måler hver 23 x 37,1 cm.

Skulpturen af "den lille nøgne dreng", som ses mellem forældrene på gravmonumentet på Vestre Kirkegård, symboliserer Willumsen selv som barn.

Den lille dreng Jens Ferdinand Willumsen blev født i København 1863, året før skæbneåret 1864, hvor Danmark med nederlaget til Preussen og Østrig-Ungarn tabte Slesvig og Holsten. Han voksede op hos forældrene, værtshusholder, senere herreekviperingshandler Hans Willumsen og Ane Kirstine.

Den keramiske drengeskulptur af "den lille nøgne dreng" købte Victor Petersen af boet efter Juliette Willumsen i 1968. Den står nu i en montre på Herregården Odden.

Gravmonument af J.F. Willumsen over familien Bohr

I mere end 100 år har man på Assistens Kirkegård kunnet se – og på kirkegårdsstien passere forbi – det 3,70 meter høje gravmonument over Bohr-familien, som Willumsen blev bestilt til at udføre i 1911, efter lægen og fysiologen Christian Bohrs død samme år.

Gravmonumentet stod færdigt i 1912. Siden er Bohr-familiens medlemmer blevet stedt til hvile her. Af disse kan navnlig nævnes Christian Bohrs berømte sønner, fysikeren og nobelpristageren Niels Bohr (1885-1962) og matematikeren og fodboldspilleren Harald Bohr (1887-1951). Willumsens gravmonument over Bohr-familien blev således skabt omkring 10 år efter det 3 meter høje monument over forældrene Hans og Ane Willumsen.

Assistens Kirkegård rummer mange berømte danskeres gravsteder, bl.a. filosofen Søren Kierkegaard (1813-1855), digteren H.C. Andersen (1905-1875), videnskabsmanden H.C. Ørsted (1777-1851) og maleren Jens Juel (1745-1802), ligesom mange hundrede kendte danske personligheder (malere, billedhuggere, komponister, musikere, skuespillere, forfattere, forretningsfolk, politikere m.m.) har gravsted på kirkegården. Assistens Kirkegård har hovedindgang fra Kapelvej 2. Kirkegården er omgivet af en mur og vejene Kapelvej, Nørrebrogade og Jagtvej, samt Hans Tavsens Park. Går man ind ad cykel- og gangstien til venstre for hovedindgangen og passerer forbi afdeling P med H.C. Andersens grav, finder man let gravmælet for Bohr-familien i afdeling Q's nordlige hjørne ud mod stien.

Harald og Niels Bohr, cykel- og gangsti på kirkegården, samt Bohr-familiens gravsted ud til stien

På Herregården Odden findes tegninger, som er forlæg til gravmælet på Assistens Kirkegård.

Øverst på Bohr-familiens gravmæle er sat en ugle, et symbol på klogskaben. Uglens vinger er bredt ud, og fjerdragten kunne antyde foldede hænder.

Willumsens ugletegning fra ca. 1911 er udført i sort kridt og måler 40 x 30 cm. Ugletegningen er udført samme år, som Willumsen fik bestillingen på Bohr-familiens gravmæle. Ugletegningen kan ses ophængt på Odden i "Den lange gang".

Willumsens litografi "Ugle bliver bange for en Hund" er også fra 1911. Litografiet af ugle har mange lighedspunkter med ugle på toppen af gravmælet. Hovedet er drejet i samme retning, og fjerdragten kan ligeledes antyde foldede hænder.

Willumsen angav litografiet som Opus 48. Litografiet måler 71 x 56 cm og er ligeledes ophængt i "Den lange gang" på Odden. Det kan købes ved henvendelse til kustoderne eller i øvrigt til museet.

Assistens Kirkegård blev påbegyndt i 1760 på en sumpet mark uden for Søerne, efter at man sløjfede de overfyldte og farlige pestkirkegårde inde i København. Kirkegården blev forsynet med en ringmur. I begyndelsen blev kirkegården fortrinsvis benyttet som fattigkirkegård, idet borgerskabet ikke ville begraves så langt fra byen.

Holdningen ændredes, da krigskancellisekretær J.S. Augustin ønskede at blive begravet på kirkegården i 1785. Stedet blev eftertragtet og mon-dænt og udviklede sig til et populært udflugtssted.

I 1804 afsløredes det, at kirkegårdsgraverne var involveret i organiseret gravrøveri. Det blev forbudt at forhandle og fortære ”Æde- og Drikkevarer” på kirkegården, ligeledes musik og lystig opførsel. I 1813 blev det forbudt graverne at sælge spiritus. Træportene blev udskiftet med de nuværende store gitterlåger.

I dag er Assistens Kirkegård, som et af de største grønne områder i hovedstaden, atter blevet et yndet udflugts- og opholdssted. Veje og stier gennem kirkegården benyttes flittigt af både gående og cyklister.

Der er ved at blive bygget en ny metrostation ved Nørrebros Runddel, som vil opsluge en del af kirkegårdens afdeling G.

Inden 2020 er det planen, at en fjerdedel af Assistens Kirkegård skal omdannes til en park. Det gælder bl.a. området omkring H.C. Andersens grav. I den fremtidige park vil der kunne foregå aktiviteter, f.eks. boldspil, som i dag ikke er tilladt. De bevaringsværdige grave vil blive beskyttet af buske og træer i den hensigt, at publikum stadig kan se dem og se, at de er på en kirkegård.

Dette gælder formentlig også for Bohr-familiens smukke og markante gravsted. Det ville være synd, hvis det 3,70 m høje og 2 m brede gravmonument fra 1912, ikke som nu frit kunne ses af offentligheden.

J.F. Willumsens gravmæle over Bohr-familiens ses i Afd. Q 4-6

Willumsens gravmæle over den unge pige Agnete Pontoppidan

På den gamle Holmens Kirkegård i København kan man se et smukt gravmæle over en ung pige, Agnete Pontoppidan, udført af Willumsen i 1910 efter bestilling af hendes forældre.

Foruden bronzeskulpturen tegnede Willumsen også indgangspartiet, udført i støbejern.

Statens Museum for Kunst købte i 1913 en kopi af Willumsens gravmæle, som i mange år kunne ses i anlægget ved indgangen.

Siden 2005 er kopien deponeret hos J.F. Willumsens Museum i Frederikssund, hvor man kan se den i haven omkring museumsbygningen.

Gravmonumentet af den unge Agnete Pontoppidan er udført som en bronzeskulptur af hende, liggende på en granitsokkel, i bredden ca. 1,5 m x 0,5 m. Forhistorien er, at Agnete Pontoppidan kun var 14 år gammel, da hun døde. Forældrene sendte fotografier af deres døde datter til Willumsen, som skabte en naturalistisk skulptur af hende; tydeligvis inspireret af Stefano Maderno's skulptur "Den hellige Cecilia", St. Cecilia, Trastevere i Rom fra 1600.

Den unge Agnete ligger på siden med hænderne under hovedet. Hun har et tæppe over sig, men med en fod stikkende ud under tæppet. Willumsen skabte et usædvanligt og betagende gravmæle over den unge pige, som kan ses blandt de mange gravminder, tit af kendte personer, på Holmens Kirkegård.

Gravmælet over Agnete Pontoppidan kan findes under betegnelsen GL. SØ. E. 2b, lige nord for indgangen til mindesmærket og højen over de faldne fra slaget på Reden i 1801.

Om Holmens Kirkegård

Mange kendte personer er begravet på Holmens Kirkegård, som i høj grad er et besøg værd.

Den nordlige indgang til kirkegården er på hjørnet ved Østre Farimagsgade og Dag Hammarskjölds Allé.

Den nuværende Holmens Kirkegård blev indviet i 1666 og er den ældste af Københavns ibrugværende kirkegårde. Holmens Kirkegård (eller Skibskirkegård) var oprindeligt anlagt som fattigkirkegård for flådens uniformerede matroser og deres familier, som ikke kunne eller skulle betale for et gravsted. Garnisons Kirkegård ligger lige overfor, på den anden side af Dag Hammarskjölds Allé, og er anlagt for hæren.

Under pesten i 1711 blev Holmens Kirkegård fyldt til bristepunktet. I 1801 blev omkring 500 søkrigere fra slaget på Reden begravet på kirkegården. Efter denne voldsomme begivenhed, som kom til at præge københavnernes i lang tid, blev det efterhånden mondænt at blive begravet på kirkegården. De velhavende skulle betale for et gravsted og dets vedligeholdelse.

Willumsens gravmonument over den unge pige Agnete Pontoppidan

Indgangspartiet er tegnet af Willumsen og udført i støbejern

Oversigtskort over Holmens Kirkegård

Besøg i J.F. Willumsens ateliervilla Strandagervej 28 i Hellerup

I weekenden den 13.-14. september 2008 åbnede Realdania og J.F. Willumsens Museum i Frederikssund dørene for besøg i Willumsens kunstnervilla på Strandagervej 28 i Hellerups Ryvangskvarter. 3.000 besøgende kom og gik rundt i husets spændende rum, skabt af kunstnerægteparret Edith og J.F. Willumsen i årene 1906-1907.

Huset var tænkt både som et hjem for familien og som en arbejdsplads for de to kunstnere, med hver deres atelier.

I 1910 holdt Willumsen sin første udstilling i kunstnervillaen. Han udførte selv udstillingsplakaten, hvor man ser ham stå på den grønne strandeng foran huset, malende en nøgen mand efter model. Villaens rosa og grønne farver er brugt i plakaten.

Mange mennesker kom for at se udstillingen i 1910, men også den gang for at se huset med den fantastiske idérigdom og indretning, de mange glasmosaikker i dør- og vinduespartier, originale døre og trapperum, indhuggede skulpturer i søjler og ildsteder. I 1913 – på sin 50-års fødselsdag – holdt Willumsen igen atelierudstilling i kunstnervillaen, hvor han viste sine nyeste værker.

Ateliervillaen på Strandagervej ejes i dag af Realdania By og Byg. Villaen fungerer som kunstnerbolig, men åbnes for offentligheden.

Victor Petersens Willumsen-samling på Odden ejer eksemplarer af udstillingsplakaten og en smuk gipsfigur af Edith Willumsens kokkepige fra det franske køkken i kunstnervillaen.

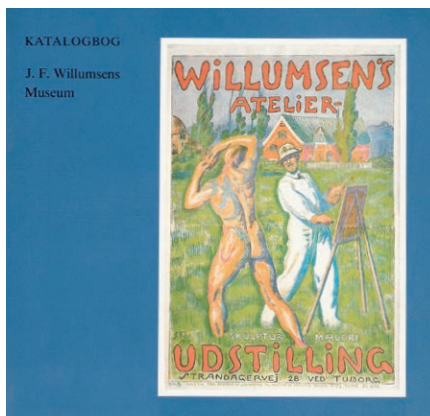
Huset med de karakteristiske rosa og grønne farver ses her fra bagsiden

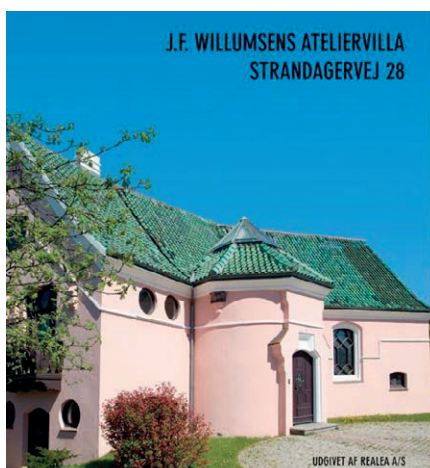
Willumsens udstillingsplakat fra 1910 kan ses på Odden i flere udgaver, op-hængt i herregårds-køkkenet

J.F. Willumsens Museum i Frederiks-sund har udgivet en katalogbog, hvor Wil-lumsens udstillings-plakat er gengivet på forsiden

Realdania har udgivet en bog om huset, hvor man på forsiden ser ateliervillaen fra Strandagervej

Af interiøret i huset på Strandagervej er det betagende at se de mange forskellige, fantasifulde og farverige vinduesindfatninger rundt omkring på kunstnervillaens etager.

De to toiletvinduer på 1. sal

To små mosaikvinduer, bl. a. fra Edith Willumsens atelier, og dørpartiet omkring altandøren på 1. sal

Køkkenvinduet ud mod Strandagervej

Til Højre:
”J.F. Willumsen hilser på sin velgører.”
Motivet er fra hoveddøren til Willumsens ateliervilla på Strandagervej. Håndgrebet er – typisk for detaljerigdommen i huset – formet som en nisse siddende på et tyrehoved

Edith Willumsens Æbleskivepige

I et hjørne af Oddens herregårdskøkken står en fin gipsfigur, en tyk kokkepige med en æbleskivepande. Gipsfiguren er det originale forlæg, udført af Edith Willumsen.

”Den tykke kokkepige” indgår som en del af en søjle i det franske landkøkken i kælderen i Willumsens ateliervilla på Strandagervej 28 i Hellerups Ryvangskvarter. Søjlen er udhugget i klæbersten.

Til højre:
Edith Willumsens
Æbleskivepige i
Oddens køkken

Edith Willumsens
tykke Æbleskivepige i
Herregården Oddens
køkken

Det franske køkken i
Willumsens atelier-
villa. Foto: Jannik
Weylandt/Realdania
By og Byg

Den Frie Udstillingsbygning

Denne gang har vi besøgt den af alle københavnere så kendte Oslo Plads med Willumsens ”Den Frie Udstillingsbygning” ved Østerport Station. Et sted, der – på grund af sin helt centrale beliggenhed i et trafikknudepunkt – besøges og passerer af tusinder af rejsende hver eneste dag. Den hvidmalede udstillingsbygning er helt speciel i gadebilledet, som den ligger der, bygget af træ. Ved indgangspartiet ses de fire røde søjler med guldkapitæler, inspireret af ægyptisk arkitektur og græske templer. På facaden ses over indgangen et forgyldt frontrelief, den flyvende Pegasus, kendt fra den oldgræske mytologi og senere et symbol på den frie kunst og digterens inspiration.

Udstillingsbygningen med den smukke facade med søjler og Pegasus er et af Willumsens markante udendørsværker, som ligger frit tilgængeligt i København.

Historisk blev institutionen ”Den Frie Udstilling” til i 1891 som alternativ til den censurerede forårsudstilling på Charlottenborg, med forbilledet i den franske Salon des Refusés. Bag stiftelsen stod kunstnerne Johan Rohde, J.F. Willumsen, Vilhelm Hammershøi, ægteparret Harald og Agnes Slott-Møller, Christian Mourier-Petersen og Malthe Engelsted.

På den første udstilling deltog 18 kunstnere med tilsammen 100 censurfri værker, som også talte datidens kendte navne som P.S. Krøyer, Julius Paulsen og Kr. Zahrtmann.

I 1893 havde Den Frie Udstilling lejet en grund på Rådhuspladsen, hvor Thorvald Bindesbøll byggede en træpavillon.

Den Frie Udstilling flyttede i 1898 fra Rådhuspladsen til Aborreparken, en del af det sløjfede voldanlæg. En ny træpavillon blev bygget med Willumsen som arkitekt – med tydelig inspiration fra ægyptisk og græsk arkitektur. Denne bygning var blevet til på den korte tid mellem 15. februar og 12. marts 1898. Bygningen indeholdt en forhal omgivet af to kvadratiske bygninger med seks udstillingsrum og pyramidetag.

I 1904-05 tilføjedes en ottekantet tilbygning, navnlig til udstilling af større skulpturer. Willumsen opholdt sig på dette tidspunkt i Paris, men hans tegninger og anvisninger blev brugt som grundlag for tilbygningen. Lejemålet i Aborreparken blev opsagt i 1913. Bygningen blev nedrevet og flyttet til den nuværende placering ved Oslo Plads. Bygningen er til dels genopført efter Willumsens gamle tegninger, og byggematerialerne er genbrugt.

Den Frie Udstillingsbygning er i flere omgange blevet udvidet og er i 1986 blevet fredet som et historisk monument. I 2002-2006 gennemgik bygningen en omfattende restaurering og ombygning. Willumsens oprindelige Pegasus fra 1898 erstattedes med en kopi.

I 2014 fik Den Frie Udstillingsbygning en udvidelse med en kældereta-ge, som indeholder et nyt udstillingsrum, en café og en have.

Om Pegasus på Den Frie Udstillingsbygning

På udstillingsbygningens facade ses over indgangen et forgyldt frontrelief, Willumsens Pegasus.

I den græske mytologi er Pegasus den vingede hest, søn af de græske guder Poseidon og Medusa.

Helten Bellerofon fangede og tæmmede Pegasus, som han derefter red på. Men da Bellerofon ville op til Olympen, gudernes bjerg, blev han kastet af. Pegasus fortsatte op til Olympen, hvor den blev Zeus' vingede hest, og derefter bar Zeus' lyn og tordenkile.

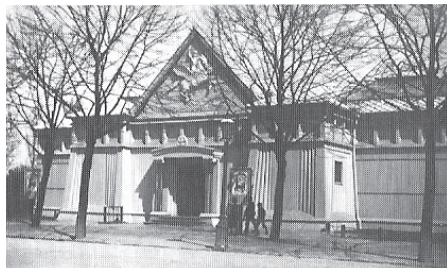
I middelalderen opstod forestillingen om Pegasus som digternes og musernes vingede hest, symbolet på den frie kunst og inspiration for digterne. I vor moderne verden er den vingede Pegasus blevet en populær figur, især i mange børns forestillinger, navnlig gennem eventyrfilm, bøger og legetøj. Willumsens oprindelige Pegasus med den unge mand (kunstner) på ryggen er fra 1898. Da Den Frie Udstillingsbygning i årene 2002-2006 gennemgik en omfattende restaurering og ombygning, blev Pegasus erstattet med en kopi. Den smukke og skinnende forgyldte kopi er skabt af skulptør og billedskærer Maria Hammerich.

Willumsens Pegasus fra 1898 befinder sig nu på J.F. Willumsens Museum i Frederikssund.

Ikke langt fra Den Frie Udstillingsbygning ved Østerport Station findes et monument over komponisten Carl Nielsen, skabt af hustruen, billedhuggeren Anne Marie Carl Nielsen. "Musikkens Genius" blev afsløret i 1939, 8 år efter Carl Niensens død. Bronzestatuen er hesten Pegasus med en yngling siddende på ryggen. Ynglingen holder en panfløjte for munden.

"Musikkens Genius" er opstillet på den lille grønne plads mellem St. Kongensgade og Grønningen. Oprindeligt var det Anne Marie Carl Niensens tanke, at hesten skulle have vinger, og i nogle udkast, som kan ses på Carl Nielsen Museet i Odense, bærer hesten stadig vinger. Det færdige monument blev uden vinger.

Anne Marie Carl Nielsen og Willumsen var nære kunstnerkolleger. Hun udstillede næsten hvert år i Den Frie Udstillingsbygning.

Den Frie Udstillingsbygning i Aborreparken

Anne Marie Carl Nielsen arbejder med hesten

Den ny Pegasus-
kopi skabt af Maria
Hammerich under
restaureringen i årene
2002-06

Den originale Pegasus
fra 1898 på
J.F. Willumsens
Museum
i Frederikssund

Udkast til fane for Den Frie Udstilling (1902). Gouache og blyant på papir, 63 x 91 cm

I Victor Petersens Willumsen-samling på Odden kan man se flere tegninger og skitse-forarbejder til relieffet af Pegasus.

Samlingen har også Willumsens tegning med et udkast til en fane til Den Frie Udstilling.

De er ophængt i gangen til venstre mellem hallen og herregårdskøkkenet. I Bente Scavenius' bog om "Den frie udstilling i 100 år" (s. 84) skriver hun, at det, der optog Den Frie Udstilling mest det år (1903), var, at den silkefane, som var anskaffet efter Willumsens tegning, blev ødelagt af bøller, der havde flænset den med knive.

På flere måder var Willumsen oprørt over hændelsen. I et brev til fru Faber i marts 1903 skriver han: "Jeg hører mundtligt, at man har flænget mit Flag med Knive. Underligt at ikke en Person af mine Bekendte, som Frk. From, eller Formanden Jensen Klint eller Frie Udstilling har skrevet et Par Ord til mig derom. Uf jeg bliver altid saa gal paa »die dumme Dänen«. Hvorfor saa »kvejede« altid." (Citat fra "LØVENS BREVE", s. 34-35).

Det var en trist historie, som forretningsfører Erik Henrichsen på ferniseringsdagen fortalte Politikens ferniseringsjournalist, mens de begge stirrede vemodigt op mod den tomme flagstang.

Fanen var i en sådan tilstand, at man aldrig fik den fuldført til brug i Den Frie.

Kuriøst er fanen senere blevet fremstillet af fæstebonde Lisbeth Langkilde fra flagfabrikken Langkilde & Søn i Hjørring og overrakt ved årsmødet på Odden i april 1996.

Victor Petersen om-
givet af fæstebønder.
Fra venstre:
Bodil Bilde, Victor
Petersen,
Lisbeth Langkilde,
Jytte Reng og
Gunnar Scott
Reinbacher

Dreng på Pegasus.
1902. Farvelitografi,
ca. 62 x 85 cm

Willumsen-skitse.
Pen og tusch på papir
(formentlig 1902),
22,7 x 36,8 cm

Pegasus-flaget måler
2,80 x 4,00 meter

Lisbeth Langkildes store håndsyede Pegasus-flag bruges ved alle festlige lejligheder på Odden.

En af de store begivenheder, hvor flaget blev brugt, var fejringen af Willumsens 150-års fødselsdag den 7. september 2013.

Fødselsdagsfesten blev en kæmpe succes med 2.000 besøgende over weekenden den 7. og 8. september. Gæsterne var især lokale borgere i alle aldre. Mange havde ikke tidligere besøgt Odden, eller været inde at se den store samling af Willumsens værker.

Der blev holdt udendørs gudstjeneste, der var opvisninger, boder, telte og rundvisninger i samlingen, bl.a. ved museumsinspektør Aase Bak.

KFUM-spejderne
hejser Pegasus-flaget
til åbningen af festen
på Odden

Willumsens Ravne ved museet i Frederikssund

Willumsens Ravne er næsten 5 meter høje og er i dag opstillet foran J.F Willumsens Museum i Frederikssund. I omkring tyve år stod Willumsens ravne, eller fantasifugle, som han også kaldte dem, foran indgangen til Den Frie Udstillingsbygning, som Willumsen også havde været arkitekt for.

Men på den meget trafikerede plads ved Østerport Station blev de udsat for hærværk, og i 1958 blev de skænket til det nyåbnede museum i Frederikssund.

Ravnene har gennemgået en omfattende restaurering, som varede 4 år, og som blev gennemført af stenhuggerfirmaet Rudi Larsen.

De nyrestaurerede ravne blev opstillet på deres nuværende plads i forbindelse med åbningen af museets nye tilbygning i 2005.

Her står de som et flot vartegn foran museet, tydeligt for enhver, som kører forbi.

Ravnene er, ligesom flere af Willumsens øvrige skulpturer, skabt til at kunne ses fra alle sider.

Ravnene var oprindelig udført til Friluftsteatret i Ulvedalene i Dyrehaven. Hver sommer i begyndelsen af 1900-tallet blev der opbygget en scene til friluftsspil. Friluftsteatret lå, som det atter gør i dag, i den nordvestlige del af Ulvedalene, med scenen nede i bunden og tilskuerpladserne op ad skråningerne på Ulvebakken. Der kunne være 4.000 tilskuere.

Willumsen var blevet valgt som arkitekt for friluftsteatret. Han havde praktisk erfaring både som arkitekt og som billedhugger. Willumsen skabte de to næsten 5 meter høje fugle til at indramme og flankere scenen. Med de opslåede vinger bar de to store skåle, hvorfra der slog flammer eller damp.

De to ravne blev bygget op af et træskelet dækket af kobberplader. Ravnene stod ude i Dyrehaven om sommeren. Om vinteren var de opmagasinerede. Da friluftsforestillingerne ophørte, blev ravnene i slutningen af 1930'erne opstillede foran Den Frie Udstillingsbygning.

Willumsens ravne fra Ulvedalene i Dyrehaven blev skabt for over 100 år siden som en del af sceneriet til friluftsspillene dengang. De store fantasifugle var måske inspireret af figurer i mytologien. I den nordiske mytologi har guden Odin to ulve og to ravne hos sig i sit højsæde.

Netop den første åbningsforestilling var Oehlenschlägers "Hagbarth og Signe" med musik af Carl Nielsen. Den havde premiere første gang 4. juni 1910. Sagnet og myten om Hagbard og Signe kendes fra Saxo og fra en gammel folkevise.

I dag spiller Det Kongelige Teater igen i Ulvedalene, men ravnene står nu fast på deres fornemme plads foran J.F. Willumsens Museum.

En af ravnene, som flankerer scenen i Ulvedalene under opførelsen af Oehlenschlägers "Hagbarth og Signe" i 1910

J.F. Willumsens Museum er tegnet af arkitekt Tyge Hvass og blev åbnet i 1957. Museet fik en tilbygning i 2005, tegnet af arkitekt Theo Bjerg. Det drives af Frederikssund Kommune.

Det betød meget for Willumsen, at han fik sit eget museum. Museet har nu eksisteret i 60 år og udstiller Willumsens hovedværker, hans malerier, tegninger, grafik, skulpturer, fotografier og arkitektur. Det ville helt sikkert have glædet Willumsen at se sine nyrestaurerede, næsten 5 m høje fantasifigurer på pladsen foran museet.

J.F. Willumsens
Museum
Foto: Thea Flint
Rydahl

Til højre:
Foto: Gerda Rump
Christensen

Willumsen i det offentlige rum - Forslag til besøgsrute

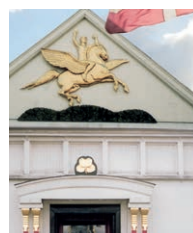
1. Hellerup: Willumsens ateliervilla, Strandagervej 28 i Hellerup.

2. Holmens Kirkegård med gravmælet over Agnete Pontoppidan. Den nordlige indgang til kirkegården er på hjørnet af Østre Farimagsgade og Dag Hammerskjölds Allé. Gravmælet findes under afd. GL. SØ. E.2b lige nord for højen og mindesmærket over de faldne fra slaget på Reden i 1801.

3. Oslo Plads med Den Frie Udstillingsbygning og Pegasus overfor Østerport Station på hjørnet af Østbanegade og Dag Hammerskjölds Allé.

4. Marmorkirken (Frederikskirken) med statuen af Nordal Brun, Frederiksgade 4, mellem Store Kongensgade og Bredgade. (Er afdækket grundet Metrobyggeri indtil 2019).

5. Kongens Have med statuen af Viggo Hørup. Indgang ved hjørnet af Gothersgade og Kronprinsessegade.

6. Rigshospitalets område med busten af C.E. Bloch, som nu står på græsset bag bygning 67, Henrik Harpestrengs Vej 5 med indkørsel bl.a. fra Juliane Maries Vej og Blegdamsvej.

7. Assistens Kirkegård med gravmælet over Bohr-familien (Christian, Niels og Aage Bohr). Hovedindgang fra Kapelvej 2 (Nørrebro). Går man ind ad cykel- og gangstien tv. for hovedindgangen, finder man gravmælet i afd. Q i det nordlige hjørne af afdelingen, ud mod venstre side af stien.

8. Vestre Kirkegård med gravmælet over Hans og Ane Willumsen, Willumsens forældre. Hovedindgang Vestre Kirkegårds Allé 15 (i Københavns Sydhavn på Vesterbro). Man kan køre i bil fra hovedindgangen til gravmælet, som ligger på kirkegårdens sydvestlige område, i spidsen mellem den vestlige nord/sydgående vej og den sydvestlige diagonalsti, Afd. 8, række 28, nr. 48.

9. Frederikssund, J.F. Willumsens Museum med bl.a. Ravnene. Museet har indgang fra Jenriksvej 4 med indkørsel fra J. F. Willumsens Vej. Ravnene kan ses direkte fra vejene. På museets område findes en kopi af gravmælet over Agnete Pontoppidan (Holmens Kirkegård). Inde i museet ses den oprindelige Pegasus (fra Den Frie Udstillingsbygning) og Willumsens gipsmodel til gravmonumentet over Hans og Ane Willumsen (Vestre Kirkegård).

10. Herregården Odden med Victor Petersens Willumsen-samling. Indkørsel fra Oddenvej 31, Mygdal, Hjørring Kommune i Vendsyssel. Samlingen indeholder en række af Willumsens forarbejder til værkerne i det offentlige rum. Bl.a. Æbleskivepigens og plakater til ateliervillaen, skitser og flag til Pegasus, gipsmodel og film af forarbejdet til busten af Nordal Brun, forstudiemodel af Viggo Hørup, skitser til busten af C.E. Bloch, skitser til ugle på Bohr-familiens gravmæle, skitser og figur af den lille dreng til Hans og Ane Willumsens gravmæle.

Gerda Rump Christensen

